

از لابلای نبشته های روزمره

سناریوی جدید منطقوی افغانستان - پاکستان

نحوه تفسیر مراکز قدرت در جهان

قبل از طرح مسایل کلی، باید متذکر گردید که افغانستان، بخصوص در ایام و روزگار کنونی آبستن بسی از حوادث و اتفاقات و تکوین پروسه هایی میباشد که با اندکترین غفلت و سهل انگاری در بررسی و تحلیل و تفسیر آن، ممکن با پیچدگی ها و معضلات عدیده دیگری روبرو شود. حوادث و اوضاع و احوال در کشور عزیز ما افغانستان، به گونه دراماتیکی در حال تغییر بوده و با شتاب غیر قابل تصویری دستخوش تحول و دگرگونی میگردد، واقعات، حوادث و تغییرات در حالی صورت عملی بخود میگیرد که دولت افغانستان با ضد و نقیض گویی های هیأت حاکمه (رهبری حکومت وحدت ملی)، از یکجانب، پیچیدگیها و خصوصیات کاملاً منحصر بفرد جامعه افغانی از جانب دیگر و همچنان مخالفتها و بده بستانهای طالب ها و سایر مخالفان، بیش از پیش به پیچیدگی اوضاع و احوال کشور افزوده است.

بارتباط مسایل و موضوعات یادشده، تذکر این مطلب قابل اهمیت میباشد که چندی قبل، پس از اعلام مرگ ملا محمد عمر رهبر قبلی طالبها، ملا اختر منصور (وزیر قبلی هوانوردی در امارت اسلامی افغانستان)، بمتابجه جانشین نامبرده تعیین گردید. نامبرده در مراسم تبریکی عید قربان، طی نخستین بیانیه اش که در سایت طالب ها به نشر رسید، فوراً صلح در افغانستان را بشرح زیر مشخص نمود: خروج تمامی قوای نظامی خارجی از افغانستان، لغو پیمان امنیتی که طی سال ۲۰۱۴، میان افغانستان و ایالات متحده عقد گردیده است. بدین ترتیب نامبرده، مسایل مبنی بر همپیوستگی طالب ها و تأکید بر موضعگیری و موقف رهبر قبلی طالب ها در مورد مسأله انجام مذاکره با دولت افغانستان را مکرراً خاطر نشان نمود. موقف متذکره بصورت کل، بمتابجه عبور از سناریوی منطقوی حل و فصل قضایای کشور پس از خروج بخش اعظمی از نیروهای ائتلاف (ایالات متحده و ناتو) طی ماه دسامبر سال ۲۰۱۴، از افغانستان محسوب میگردد. اما در شرایط کنونی، طالب ها پس از ۱۴ سال اجرای عملیات جنگی بر علیه اردوی ملی افغان و قوای ائتلاف، (بگفته طالب ها و حامیان منطقوی آنها) از نیرو و توان نظامی - سیاسی برخوردار بوده که نه تنها در کابل و در منطقه، بلکه حتی در جامعه جهانی بمتابجه نیرویی در نظر گرفته شود.

در بیانیه همچنان تأکید بعمل آمده که طالب های افغان صرف در داخل سرحدات جمهوری اسلامی افغانستان به فعالیتهای جنگی مبادرت میورزند، چنین موضعگیری بخودی خود این مفهوم را میرساند که جنگجویان خارجی که در سرزمین پاکستان و افغانستان رزمیده اند، بنابر موجودیت بسیاری از عوامل، آنها از سرزمین قلمرو مربوط به افغانستان باید به آسیای مرکزی، ایالت سین کیانگ چین، شرق نزدیک، ایران و غیره انتقال داده شوند، جنگهای کنونی در مناطق شمال کشور، بخشی از سناریوی این انتقال محسوب میگردد.

متذکر باید گردید که زمان نشر اعلامیه رهبر طالب ها، تصادفی انتخاب و تعیین نگردیده، بلکه این در آستانه نخستین سالگرد بقدرت رسیدن اشرف غنی بمثابه رئیس جمهور افغانستان (۲۸ ماه سپتامبر سال ۲۰۱۴) و تلاش جهت ارائه پاسخ به حکومت افغانستان و میانجیگری پاکستان، چین و ایالات متحده بمنظور قرار گرفتن دولت افغانستان و طالب ها بدور میز مذاکره محسوب میگردد.

این واضح ومیرهن است که طی سه ماهه اخیر از تلاطم وقایع و حوادث در منطقه افغانستان - پاکستان، خبری نبود. یکی از جمله علت ها را میتوان موجودیت ملا منصور بمثابه بازیکن جدید در این عرصه بحساب آورد. ظهور و پیدایش "ناگهانی" نامبرده بتاريخ ۳۰ ماه جولای سالروان، در رسانه ها همزمان با اعلامیه دستگاه سیاست خارجی پاکستان در مورد مرگ ملا محمد عمر، آنهم در آستانه مذاکرات تدوین شده بتاريخ ۳۱ جولای سالروان بود که میان دولت افغانستان و طالب ها باید انجام میپذیرفت، اما دیالوگ و گفتگوها به تعویق افتاد و هرکدام از طرفها به سر و صورت دادن نیروهایشان و به رفع اختلافات وضد و نقیض گویی های داخلی شان پرداختند.

مطابق گزارشهای مطبوعات افغانستان و پاکستان، خبر مرگ ملا محمد عمر رهبر قبلی طالب ها که طی ماه اپریل سال ۲۰۱۳، بگمان اغلب درسرزمین پاکستان درگذشته بود، به اطلاع همگان رسانیده شد. اما، واقعیت مرگ رهبر قبلی طالب ها مدتی مخفی نگهداشته شد. واقعیت متذکره زمانی افشأ شد که روند دوم مذاکرات صلح میان رهبری دولت افغانستان و طالب ها باید آغاز میگردد، در نظر است تا با خروج سربازان و نظامیان خارجی از کشور، دولت افغانستان و طالب ها به اصل مذاکرات توافق نموده ومذاکرات را مجدداً از سرگیرند.

نخستین دور مذاکرات در اوایل ماه جون سالروان در حوالی پایتخت پاکستان آغاز گردید. وسایل اطلاعات جمعی، در همان نخستین روز آغاز مذاکرات، گزارشاتی از آنرا بمثابه پیروزی دیپلوماسی پاکستان به تصویر کشیدند. اما نقش فعال اسلام آباد، درگام نخست نقش نظامیان آن کشور در قضایای مربوط به افغانستان، شامل پیشنهادهای از جانب زمامداران پاکستانی بطرف افغانی گردیده که دولت افغانستان به اجرای آنها باید مبادرت ورزد، پیشنهادهای ذکر شده بر موارد زیر خلاصه میگردد:

تحویلی رهبر طالبان پاکستان که در افغانستان مخفی میباشد؛

دسترسی به زندانیان پاکستانی که در افغانستان محبوس میباشند؛

و ایجاد ریفرم در خدمات امنیتی افغانستان و غیره.

در عوض، سازماندهی مذاکرات با طالب ها، نارضایتی هایی عده ای را در صفوف اتحاد شمال و شبه نظامیان افغان نیز بار آورده و اما یگانه عاملی که میتواند از گفتگوها جلوگیری نموده و پروسه آنرا متوقف

سازد، اعلام قبلی خبرمرگ رهبر سابق طالب ها محسوب می‌گردد.

قابل یادآوری می‌باشد که اصل برسمیت شناختن رهبر جدید طالب ها، بصورت نهایت مبهم و مرموزی صورت گرفت، اغلباً از طریق وسایل اطلاعات جمعی، در مورد شکست مذاکرات با ملا منصور، بخصوص در امر مبتنی بر پیشبرد و ادامه عملیات نظامی مستقل علیه نیروهای ناتو و قوای مسلح افغانستان خبر می‌دهند. خانواده ملا عمر در اول امر، از بعیت به شخص دیگر و تعیین آن بمثابه جانشین رهبر سابق طالب ها، امتناع ورزیدند، چه متیقن بودند که ملا یعقوب پسر ملا عمر، باید جانشین پدر گردد. جنگجویان سایر گروههای موجود در صفوف طالب ها در صدد آن بودند تا رهبر بعدی آنها انتساب نه، بلکه باید انتخاب گردد. پس از مدت زمان بیشتر از دو ماه جنجال در مورد، خاموش گردید. وسایل اطلاعات همگانی پاکستان خبر دادند که در اواسط ماه سپتامبر سالروان، خانواده ملا محمد عمر در اثر فشارهای بیشماری که بر آنها وارد گردید، حمایت شانرا از رهبری جدید ملا منصور اعلام داشتند.

بالینهمه، مجدداً اقدامات تروریستی توسط طالب ها در بسیاری از نقاط کشور از جمله در شهر کابل، حملاتی به مراکز خارجی و حتی به محلات سخت محافظت شده نظامی در بسیاری از نقاط کشور انجام گرفت که در نتیجه سبب گردید تا اشرف غنی رئیس جمهوری افغانستان، اسلام آباد را نشانه گرفته و اظهار داشت که حاکمان کنونی پاکستان، مخالفان جمهوری اسلامی افغانستان را در سرزمین پاکستان پناه داده و کلیه اقدامات و تحرکات تخریبی مخالفان را از سرزمین پاکستان بر علیه کشور افغانها رهبری و سازماندهی مینمایند. در اینباره، وسایل اطلاعات جمعی افغانستان نیز چنین اعمال خصمانه پاکستان را مورد نکوهش قرار دادند.

پس از مدت زمانی که سرتاج عزیز، سفری به افغانستان نمود (در آغاز ماه سپتامبر سالروان)، با اقداماتی که انجام داد، سراسیمگی رسانه ها تا اندازه ای رفع گردید. در عرصه تجاری - اقتصادی، افغانستان بسته پیشنهادهای بمنظور سهولت در امر تجارت را دریافت داشته و بصورت مشخص وعده سپرده شد تا تبادلات و تجارت از طریق سرحدات دوکشور از ۱،۶ میلیارد دالر به ۵ میلیارد دالر طی سال ۲۰۱۷، افزایش حاصل نماید. همزمان با آن، همچنان اظهار گردید که در صورتیکه مخالفان، تهدیدی برای افغانستان پنداشته شوند، اسلام آباد از پشتیبانی آنها جداً خودداری می‌ورزد.

اما شیوه و نحوه تاکتیکها در مذاکرات دایم در حال تغییر می‌باشد، چه اسلام آباد به هیچ صورت و به هیچ نحوه ای از ستراتیژی موجود در مورد همسایه شمالی اش روگردان نخواهد بود. افغانستان، دایم در اولویتهای سیاسی پاکستان قرار داشته و اصلاً در صدد کاهش نفوذش در کشور ما نمی‌باشند.

متذکر باید گردید که رهبری جدید طالب ها، قادر بدان گردید تا مخالفت ها و ضد و نقیض گویی های موجود میان جنگجویانش را حل و فصل نماید، اما اغلب کسان در صدد آن شدند تا مقاومت و مخالفت دیگران را در مورد، شکسته و توازن قوا را بنفع خویش تغییر دهند، اما رهبری جدید طالب ها اظهار داشت که بهیچوجه به قوماندانان خودسر و جداگانه اجازه فعالیت و یا اجرای اقدامات مستقل داده نشده و در نظر دارند تا کلیه فعالیتها و اقدامات از مرکز واحدی رهبری و هدایت گردد تا «دولت اسلامی»

(داعش) قادر به اقدامی در مورد، بمنظور رهبری آنها نگردد. قابل یادآوری می‌باشد که موضعگیری ملا منصور با موضعگیری های حامد کرزی، رئیس جمهور قبلی افغانستان مشابه می‌باشد که در سال ۲۰۱۴، از امضای هر نوع پیمان سیاسی - امنیتی با ایالات متحده امتناع ورزید. در شرایط کنونی، چنین

بنظر میرسد که رئیس جمهور اشرف غنی بآدم‌کشی‌ها و بزه‌های متعدد و بی‌شماری که طالب‌ها در این موارد در بدست آورده و نصیب گردید:

نامبرده با چنین اعمالش در انزوا قرار گرفت، وی مورد تائید و پشتیبانی طالب‌ها قرار نگرفته و حمایت اپوزیسیون داخل کشور را نیز از دست داد. اسلام‌آباد بصورت پیگیر در جهت پیگیری منافع ملی‌اش، تلاش‌های وسیع و تب‌آلودی را انجام میدهد.

در این اواخر، اسلام‌آباد به اصلاح موضعگیری و تغییر موقفش در مورد مسأله افغانستان پرداخت، اما بهانه‌های غیرمستقیم توسط بارک اوباما رئیس‌جمهور ایالات متحده در اواسط ماه سپتامبر سال روان نیز مطرح بحث قرار داده شد. نامبرده در پاسخ به سوالات و سایل اطلاعات جمعی که اداره و اشنگتن به حمایت و ارائه کمک به «دولت اسلامی» (داعش) می‌پردازد، طفره رفته و در عوض، رهبر اداره امریکایی از خشونت روزانه بنیادگرایان و پخش و گسترش فعالیت‌های اینچینی به سایر مناطق جهان هشدار داد. در شرایط و وضعیت کنونی، مرکز زلزله‌چنین فعالیت‌ها، سوریه و سازمان «دولت اسلامی» (داعش) پنداشته میشوند.

وارد شدن اتهام موجودیت دهشتگرایی به منطقه افغان - پاکستان، مانند آنکه چند سال قبل، چنین اتهامی به اسلام‌آباد، ضربه دردناکی به پاکستان وارد آورد، ناشی از نگرانی ایالات متحده از گسترش نیروها و قوت‌های سوگند خورده به «دولت اسلامی» (داعش) در افغانستان میباشد تا این کشور را خرد و خمیر نموده و عزم مردمش را بشکنند که در چنین یک وضعیت، ایالات متحده در صدد آن میباشد تا جنرالان پاکستانی را از حمایت و پشتیبانی طالب‌های افغان منصرف سازند تا بدین وسیله، شرایط بمنظور خروج قوت‌های نظامی خارجی از افغانستان مساعد و حاکمیت کنونی قادر به اداره مستقلانه کشور و حمایت از زندگی صلح‌آمیز باشندگان این سرزمین بلاکشیده گردد.

مورخ هفتم ماه اکتبر سال ۲۰۱۵